

DOM

afsagt den 22. april 2013 i sag nr. BS 14-1681/2012:

Advokat Claus Bonnez
(advokat Hanne Ziebe)

mod

Advokatnævnet
(advokat Dorthe Horstmann, Viborg)

Parternes påstande og sagens omstændigheder

Sagen er anlagt den 3. august 2012. Ved en kendelse afsagt den 9. juli 2012 af sagsøgte, Advokatnævnet, blev sagsøgeren, advokat Claus Bonnez, i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, tildelt en irrettesættelse for at have tilsidesat god advokatskik.

Claus Bonnez har påstået frifindelse, således at irrettesættelsen ophæves.

Advokatnævnet har påstået stadfæstelse.

I Advokatnævnets kendelse af 9. juli 2013 hedder det blandt andet:

"...

Sagens tema:

Direktoratet for Kriminalforsorgen har klaget over, at advokat Claus Bonnez, der var advokat for en indsat i Statsfængslet Østjylland, har tilsidesat god advokatskik ved i en klage af 2. februar 2010 til Direktoratet for Kriminalforsorgen over en række forhold vedrørende hans klient at have fremsat ringeaktsytringer og sigtelser for strafbart forhold og/eller tjenesteforsømmelser både mod konkrete fængselsbetjente og mod personalet på statsfængslets afdeling E som helhed ved at have oplyst, at han ville lægge materiale med navn ud på Landsforeningen KRIM's hjemmeside.

...

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagens oplysninger, at advokat Claus Bonnez i et brev af 2. februar 2010 til Direktoratet for Kriminalforsorgen anmodede om erstatning til sin klient, der afsonede fængselsstraf i Statsfængslet Østjylland i anledning af, at klienten uforskyldt havde været anbragt i fængslets afdeling E, hvor han i realiteten var udelukket fra fællesskab og i øvrigt udsat for omfattende restriktioner.

Advokat Claus Bonnez anmodede om, at hans klient blev flyttet til en sædvanlig fællesskabsafdeling i et åbent fængsel.

Advokat Claus Bonnez anførte i brevet af 2. februar 2010 bl.a. følgende:

"[...] i øvrigt er det min opfattelse, at der i Statsfængslet Østjylland, og især på afdeling E, findes fængselspersonale som mere eller mindre jævnlige begår overgreb mod de indsatte.
[...]

[...]

"Jeg kan forstå på min klient - og andre indsatte -, som tidligere har været indsat på afdeling E - at der på denne afdeling er en gruppe fængselsfunktionærer, som i særlig høj grad chikanerer de indsatte, og som tillige begår egentlige voldelige overgreb imod disse. De oplysninger stemmer godt overens med de oplysninger, som i løbet af 2007 og 2008 kom frem i Morgenavisen Jyllands Posten om kulturen i kriminalforsorgen herunder i Statsfængslet Østjylland. Man kan forestille sig, at det er repræsentanter fra denne gruppe fængselsfunktionærer, der har fundet på de overfor omtalte "aktivitetslister"."

Advokat Claus Bonnez opfordrede i brevet Direktoratet for Kriminalforsorgen til at anmelde de relevante fængselsfunktionærer til politiet for magtmisbrug, og han bad om at få oplyst, hvilke initiativer man havde taget eller ville tage i anledning af påstande om overgreb mod de indsatte på afdeling E i Statsfængslet Østjylland.

Det fremgik endelig af brevet, at advokat Claus Bonnez havde offentliggjort sin klients bødeforlæg på www.krim.dk i sin "samling af dokumenter og artikler, der vedrører uregelmæssigheder og mere eller mindre kriminel aktivitet hos kriminalforsorgens personale."

Direktoratet for Kriminalforsorgen har med henblik på at fastslå, at advokat Claus Bonnez på KRIM's hjemmeside udtaler sig som advokat, fremlagt en udskrift fra hjemmesiden vedrørende fængselsbetjentsstillingens egnethed for psykopater, der anføres som et indlæg af advokat Claus Bonnez.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Direktoratet for Kriminalforsorgen har påstået, at advokat Claus Bonnez har tilsidesat god advokatskik ved i en klage af 2. februar 2010 til direktoratet over en række forhold vedrørende sin klient at have fremsat ringeaktsytringer og sigtelser for strafbart forhold og/eller tjenesteforsømmelser både mod konkrete fængselsbetjente og mod personalet på statsfængslets afdeling E som helhed og ved at have oplyst, at han ville lægge materiale med navne ud på Landsforeningen KRIM's hjemmeside.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har til støtte herfor særlig gjort gældende, at advokat Claus Bonnez efter formuleringen i sit brev af 2. februar 2010 ikke blot har viderebragt sin indsatte klients opfattelse, men har fremsat egne alvorlige beskyldninger, som om de var faktum.

Advokat Claus Bonnez har selv skabt sammenhæng mellem offentliggørelsen på KRIM's hjemmeside, hvor han underskriver sig som "advokat Claus Bonnez" og den administrative klagesag, og direktoratet finder derfor, at Advokatnævnet må have kompetence til at medtage dette faktum i sin vurdering.

Indklagede:

Advokat Claus Bonnez har påstået frifindelse og har til støtte herfor særlig anført, at han ikke kan kritiseres for, at de i hans klage af 2. februar 2010 nævnte overgreb er hans meddelelse af egen "opfattelse" Han har ikke mulighed for at bevise noget sådant, da han ikke frit kan bevæge sig rundt i fængslerne, og hans bemærkninger bygger på forskellige indsatte udtalelser om forholdene, som han generelt ikke ser mere grund til at tvivle på end fængselspersonalets benægtelse af vold. Han har således alene videreformidlet, hvad han har fået oplyst af indsatte, og i det omfang, han ikke anser oplysningerne om vold mod indsatte for usande, er det hans opfattelse, at han har ret til at videreformidle oplysningerne til f.eks. Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Advokat Claus Bonnez har endvidere anført, at udtalelser af en advokat på KRIM's hjemmeside hverken kan anses for udøvelse af advokatvirksomhed eller udøvelse af handlinger, der er omfattet af retsplejelovens § 126, stk. 4.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Advokatnævnet bemærker, at spørgsmålet om, hvorvidt advokat Claus Bonnez' ordvalg er ærekrænkende og/eller indholdet ringeaktsytrinder eller ubetittede sigtelser for strafbart forhold og/eller tjenesteforsømmelser henhører under domstolene efter reglerne i straffelovens Kap. 27.

Advokatnævnet finder, at der må indrømmes en advokat for en indsat en vis frihed i beskrivelse af forhold, som den indsatte klager over.

Som ovenfor anført har advokat Claus Bonnez i sit brev af 2. februar 2010 imidlertid bl.a. anført følgende: "Det er min opfattelse, at der i Statsfængslet Østjylland og især på afdeling E, findes fængselspersonale, som mere eller mindre jævnligt begår overgreb mod de indsatte". Herved findes han efter Advokatnævnets opfattelse at være gået videre end berettiget til varetagelse af sin klients interesser, hvorved han har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Advokatnævnet tildeler derfor i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, advokat Claus Bonnez en irettesættelse.

..."

I brevet af 2. februar 2010 fra advokat Claus Bonnez til Direktoratet for Kriminalforsorgen er i øvrigt blandt andet anført følgende:

"... Fra (klientens navn) har jeg modtaget kopi af et "bødeforlæg" af 5. januar 2010, hvor min klient straffes blandt andet for at være "grænsesøgende" og udvise "provokerende adfærd".

Det er ganske åbenlyst, at min klient ikke kan straffes for de handlinger, som han ifølge det omhandlede bødeforlæg skulle have gjort sig skyldig i. Jeg skal bede direktoratet udvirke, at den omhandlede "bøde" straks trækkes tilbage.

...

Min klient oplyser om den episode, som bødeforlægget omhandler, at han på den omtalte gårdtur blev tvunget til at stå op uden for bygningen i lang tid i kraftig kulde. Min klient mener, at dette var et led i en vilkårlig afstraffelse af ham.

Jeg har spurgt min klient (og andre indsatte på afdeling E) om, hvad den "aktivitetsliste, som bødeforlægget omtaler, egentlig er. Jeg har fået den forklaring, at det er en liste, som fængselsbetjentene har med om morgenen, når de vækker de indsatte. De indsatte skal - uden at de efter det oplyste får lov til at se listen - meddele, hvilke "aktiviteter" de ønsker at deltage i i løbet af dagen. Som aktiviteter medregnes avislæsning, gårdtur, fællesskab og andre helt banale gøremål. De indsatte fortæller samstemmende, at det er svært at huske disse

aktiviteter om morgenen, når man bliver vækket, og at man derfor ikke får oplyst de "aktiviteter", som man ønsker at deltage i i løbet af dagen. Har man ikke oplyst en aktivitet, får man ikke lov til at deltage i den. Den indsatte kan således ikke få afdelingens avis ind til sig den omhandlede dag, hvis han ikke har meddelt om morgenen, at han ønsker at deltage i denne "aktivitet".

..."

Advokat Claus Bonnez har forklaret, at han med begrebet "overgreb" henviser til den anvendelse af begrebet, som Den Europæiske Torturkomité konsekvent anvender i dens sager. Han hentyder i den konkrete sag til anvendelsen af de såkaldte "aktivitetslister", der er omtalt i hans brev. Disse lister er i realiteten hjemmelavede ordensforskrifter. I den konkrete sag nævnte hans klient, at han havde været udsat for vold på afdeling E i Statsfængslet Østjylland. Af konkrete sager angående overgreb foregået i afdeling E har han kendskab til en, som behandles ved Østre Landsret. Torturkomiteen har haft fokus på afdelingen under tidligere besøg i Statsfængslet Østjylland. Hvis han havde fået sagen i dag, var han gået til politiet i stedet for til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Det skyldes en ændring af praksis. Det fremgår således af senere afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at man ved mistanke om strafbare forhold begået af fængselspersonale skal indgive anmeldelse til politiet. Hans formål med brevet var som i utallige andre sager at få direktoratet til at undersøge sagen. Hans klient ville gerne flyttes til en anden afdeling. Sætningen om, at det i øvrigt er han opfattelse, *at der i Statsfængslet Østjylland, og især på afdeling E, findes fængselspersonale som mere eller mindre jævnligt begår overgreb mod de indsatte*, er anført til støtte for, at hans klient havde ret til erstatning efter straffuldbyrdelsesloven. Med brevet ønskede han på vegne af sin klient dels, at klienten fik erstatning efter § 20, dels at klienten blev flyttet til en anden afdeling. Udsagnet, der gav anledning til irrettesættelsen, var derfor relevant af hensyn til at fremme klientens ønsker.

Parternes synspunkter (procedure)

Advokaten for advokat Claus Bonnez har i sit påstandsstandsdocument til støtte for sin påstand om frifindelse anført følgende:

"...

Det gøres gældende, at den af sagen omhandlede udtalelse ikke er udtryk for en adfærd, der strider mod god advokatskik.

Det gøres gældende, at udtalelsen ikke er mere vidtgående end berettiget til at varetage klientens interesser.

Det gøres gældende, at udtalelsen ikke indeholder upassende sprogbrug.

Det gøres gældende, at en irrettesættelse eller anden sanktion for at fremkomme med den omhandlede ytring udgør en krænkelse af EMRK artikel 10.

Det gøres gældende, at rettesættelser og andre disciplinære indgreb mod advokater, der indgiver anmeldelser til myndighederne om påståede overgreb mod frihedsberøvede personer, kan have, hvad der i den menneskeretlige praksis betegnes som en "chilling effect".

Advokat Claus Bonnez har i det væsentlige procederet i overensstemmelse hermed.

Advokaten for Advokatnævnet har i sit påstandsdokument til støtte for påstanden om stadfæstelse anført følgende:

"...

- at den frihed, som en advokat nødvendigvis må indrømmes til beskrivelse af forhold, som en indsat klager over, ikke kan gå videre, end hensynet til varetagelse af klientens interesser må berettige til,
- at sagsøgerens ytringer i brevet ikke ses at have noget formål i relation til varetagelse af klientens interesser,
- at sagsøgerens ytringer ikke er underbyggede, men alene udtryk for klientens opfattelse og tilsyneladende også sagsøgerens opfattelse,
- at udsagnet, som på det foreliggende grundlag må stå helt for sagsøgerens egen regning, er rettet mod en bestemt gruppe af ansatte, som med rette kan føle sig krænket af udsagnet,
- at der er klaget over og idømt sanktion for anvendelse af et konkret udsagn, og at der ikke kan være tale om "advokatintimidering" (sagsøgerens udtryk),
- at sagsøgerens udsagn om f.eks. Den Europæiske Torturkomites synspunkter og de pligter, som måtte påhvile Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, har karakter af postulater,
- at sagsøgtes afgørelse ikke krænker sagsøgerens ytringsfrihed, og
- at retten til ytringsfrihed ikke automatisk giver ret til at fremsætte ytringer om hvad som helst over for hvem som helst.

Samlet set har sagsøgeren ved fremsættelse af det nærmere gengivne udsagn i brevet af den 2. februar 2010 tilsidesat god advokatskik. "

Advokaten har i det væsentlige procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og resultat

Som anført af Advokatnævnet i kendelsen af 9. juli 2012 må der indrømmes en advokat for en indsat en vis frihed i beskrivelsen af forhold, som den indsatte klager over.

Sætningen "Det er i øvrigt min opfattelse, at der i Statsfængslet Østjylland og især på Afdeling E findes fængselspersonale, som mere eller mindre jævnlige begår overgreb mod de indsatte" fremtræder imidlertid som advo-

kat Claus Bonnez' personlige mening. Det fremgår i forbindelse hermed som om, at han bygger udsagnet på iagttagelser, som han selv har gjort. Hvis der efter advokat Claus Bonnez' opfattelse foretages handlinger af fængselspersonalet i et fængsel eller i en konkret afdeling af et fængsel i strid med reglerne, burde han som advokat reagere herpå ved at indgive en formel klage til fængselets ledelse eller Kriminalforsorgen eller indgive politianmeldelse. Sætningen er holdt i generelle vendinger og egnet til at mistænkeliggøre hele fængselspersonalet ved Statsfængslet Østjylland. Sætningen er efter rettens vurdering uden betydning for, hvordan advokat Claus Bonnez bedst muligt varetager sin klients interesser.

Retten er på baggrund heraf enig i Advokatnævnets vurdering af, at udtalelsen, som sætningen indeholder, er i strid med god advokatskik. Retten er derfor også enig i, at advokat Claus Bonnez skal idømmes en irettesættelse, der er den mildeste sanktion, der kan iværksættes over for en advokat, der under sit virke har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1. Som følge heraf, og da det på trods af den retspraksis, som advokat Claus Bonnez' har henvist til, ikke er i strid med EMRK artikel 10, stadfæster retten Advokatnævnets kendelse af 9. juli 2012.

Advokat Claus Bonnez har tabt sagen og skal derfor betale sagsomkostninger til Advokatnævnet. Sagsomkostningerne fastsættes under hensyn til, at sagens økonomiske værdi må anses for mindre end 50.000 kr. til kr. 14.000 kr. Beløbet omfatter ikke moms.

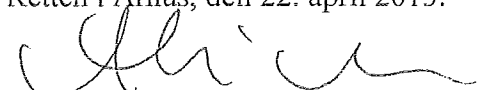
Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Advokatnævnets, kendelse af 9. juli 2012 stadfæstes.

Sagsøgeren, advokat Claus Bonnez, skal inden 14 dage betale 14.000 kr. i sagsomkostninger til Advokatnævnet. Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Michael Lynge Jensen

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Århus, den 22. april 2013.

Alice Lütken Mikkelsen, overassistent